

האשה בתרא פרק ששה עשר יבמות קב.

עין משפט
גזר מצוה

ח א מ"י פ"ג מהל' גירושין הלכה כל סמג
ע"ש נ"ט ט"ש ע"ש סמג
ח ע"ש כד:
ט ב מ"י שם הל' טו
ט"ש ע"ש סמג כט:
י ג מ"י שם הלכה יח
ט"ש ע"ש סמג לא:
יא ד מ"י שם הל' כה
ט"ש ע"ש סמג כו:
יב ה מ"י שם ט"ש ע"ש
סמג כז:
יג ו מ"י פ"ג שם הל' ט
סמג ע"ש נ"ט ט"ש
סמג כ"ד:
יד ז מ"י שם פ"ג הל'
כא סמג ע"ש ט"ש ע"ש
סמג כ"ז:
טו ח מ"י פ"ג מהל'
כא סמג ע"ש ט"ש ע"ש
ע"ש נ"ט ט"ש ע"ש סמג
רסו ע"ש ד ה:

תוספות ישנים

ואין מעידין (עד לאחר)
(אלה עד ג' ימים. דוקא)
היכל דאין מכירים אלה
ע"י סימנים והוא מלא
פסעם ואין כל גופו לפניו
אלא אם הוא שלם או
הפדחת והחוטם ואינו
מכירים זו על גבי טבעת
עין יפה מעידים אפילו
לאחר כמה ימים:

תוס' חר מקמאי

הא דהגון אין מעידין
אלא על פרצוף פנים עם
החוטם אפי' שיש סימנים
בגופו ובכליו. דוקא בסימן
שיצא מובהק אבל בסימן
מובהק מעידים דסימן
מובהק כעדים ידמי: גרסי'
בפ' מי שאחזו אמר
רב כהנא אמר רב חרש
שיכול לדבר מתוך הכתב
כותבין ונתנין טג לאשטו
א"ר יודא אי קשיא לי
גיד קשיא לי אם לא
היה טרס יאלם שאינו
יכול להגיד ואמאי הרי
יכול להגיד מתוך הכתב.
א"ל אביי עדות אקמרת
שאני עדות דרמנא אמר
פיהם ולא מפ' כתבם
מיתביי בשם שבורקין
אוהו לגיטין כך בורקין
אוהו למשאות ולמנות
ולעדות ולירושות. קנני
מיהא עדות. אמר רב ששת
(בעדות אשה) דאקילו ביה
רבנן. שמעינן מהא דמפי'
כתבם בעדות אשה כשר.
ומיהו לא דמי האי מפי'
כתבם דגיטין למפי' כתבם
גירושיה שכתב רב אלפס
(גרסין בירושלמי) מצא
כתוב בשטר איש פלוני
בזה איש פלוני נהרג וכו'
מה דהוא גיטין מירי כגון
שכתב לפניו בשטר איש
פלוני מת ובהואי מכשרי'
אבל בנמצא כתוב בשטר
איש פלוני מת לא אפשר
דלא מכשר וה"ר אלפס (ח)
כתב ולא פסק הלכה
כדברי מי:

א) ז"ל וה"ר אלפס
היה למחוקת האמוראים
בירושלמי בזה ולא פסק הלכה
כדברי מי.

אין מעידין אלא ע"פ פרצוף פנים בו' ואין מעידין אלא עד ג' ימים.
פ' משום דמשום ואילך משמנה כו' ואר"ת דהיינו דוקא כשאין
שם אלה הפרצוף אבל כל גופו שלם אפי' אין כאלו פדחת וחוטם ניכר
הוא היטב ע"י סימני הגוף ועוד דשמא דוקא בסימנין הוא דקאמר

הכי אבל ע"י טביעות עין ניכר
היטב ע"י סימני הגוף כיון שיש כל
גופו ואפי' לאחר כמה ימים והיכל
שאינו נחבל בפנים ודאי נראה דבר
פשוט שיוכלו להכירו אפי' אחר כמה
ימים כי אינו משמנה כל כך ודבר
ידוע הוא שהוא ניכר אפי' אחר כמה
ימים אפי' הוא אמת דהיכל שנחבל
בפרצוף אין מעידין עליו אלא בתוך
ג' ימים כיון שנשאר גופו שלם וגם
יכול להיות שהוא בתוך ג' ימים כגון
היכל שאין ידוע ממנו נהרג אין
לתלותו אלא בתוך ג' ימים (ב) דוקא
ותשובת ר"ת כמזהב בספר הישר:
הכרת פניהם ענתה במ. פירוש
שצריך פדחת של פניהם

להכי מיייתי האי קרא דכתיב הכרת
פניהם ענתה דם דמשמע שצריך
הכרה לצד מן הפנים ועל פ' הקונט'
קשיא דכפ' י"ש זכור (זכורות מו: ושם)
מיייתי לה אצרייתא דהכל ולא על
המשנה דהתם והכל נמי משמע
לאצרייתא לחודה קאי דמיייתי עובדא
ודבק קירא באפוסיה היינו על מנחו
וצירושלמי דהכל משמע דלחוטם
קאי: **מצאו קשור בכים ובארנקי**
כו'. וא"ת מלי קושא דלמא הכל
שאינו דמכירו לגט או לכיס
טביעות עין דאפי' עם הארץ אינו
ליה טביעות עין דלמא בגט פשוט
(ז"צ קטח). האי לורא מרבנן דאילו
לקדושי אימתא לידבר עם הארץ
זהדיה ויש לו להיות נאמן במגו
שיכול לומר לא אצדמיו מעולם וי"ל
כגון דליכא עדים שאצדו דהשתא
ליכא מגו א"נ צמלאו אחר ומחזירו
ע"י סימן זה שקשור בכים ולהכי
נקט כים וארנקי: **שנמצא בין**
כליו. ואע"ג דרביס מליים שם ואם
נמצא בקרקע היה לחוש ליוסף בן
שמעון אחר השתא שצמלאו בין כליו
אין לחוש שצמא אדם שם אלא הוא:
אמר רבא דבבלי ע"פא סימנין
דרבנן. ואם תאמר צרייתא
דמלאו קשור בכים כמאן תוקמא
ו"ל דמעיקרא ס"ד דאדם אחר
מלאו דפרישית ולכן צעי למיפשת
מינה דסימנין דלוריייתא אבל
השתא סבר דמיייר שצמלאו צממו
ומכיר הכיס טביעות עין ונאמן
במגו שיוכל לומר לא אצדמיו אי נמי
שיש עדים שהארנקי ויכס וטבעת
שלו וידוע שם א"נ דחשידי כים
וטבעת סימן מובהק:

כליו

הכא בשומא מצויה בבן
גילו קמיפלגי מר סבר שומא מצויה בבן גילו ומר סבר אינה
מצויה בבן גילו ואיכא דאמרי הכא בשומא העשויה להשתנות לאחר
מיתה קמיפלגי מר סבר עשויה להשתנות לאחר מיתה ומר סבר
מיתה ואיכא דאמרי אמר רבא דכולי עלמא סימנין דרבנן והכא בשומא
סימן

לאינסובי לזרה צלמא מקמי דידה. האשה שהלכה למדינת הים עם
בעלה וצאה ואמרה מת בעלי והיתה לה כאן זרה אם זו תנשא
בעדותה של זו קודם שתנשא היא: הואיל והוסרה היא. אלמא
משעת היתר דידה שרינן לזרתה ואע"ג דעדין היא לא ניסת: ליתוש

נלמא בגיטא אסא. אי טעמא
דל"א לא משום דלזרה מעידה
לחברתה הוא אלא משום דלא
מקלקלא נפשה ניוחש דלמא הא
בגיטא אסא והצדקה גיטה ואמרה
מת בעלי וכדי שתנשא גם זרתה
ואינה לא מקלקלא דצלמא במתמי'
היכל דנתייבמו ליכא למימר הכי דאי
נמי בגיטא אסא איקלקלא שנשאת
לאחי בעלה אבל לשוק ליוחש:
דאינסובי לזכר. דאי אמי בעלה
ומיבעי לה לחזווי גיטא מיפסלא
אכהן ונפקא: **ביתני' אין מעידים.**
על האיש שמת אפי' ראוהו מת
בפרצוף פניו עם חוטמו שיכולין
להכירו שזהו אבל לא ראוהו בפרצוף
או שניתן חוטמו אין מעידין עליו
להשיא את אשתו שמת אין הוא:
ואפי' ראוהו מגויי. לשון גודו
אילנא (דניאל ד). מנותח ומלא פסעים
וחבורות חרב: או ללוג. על הלזיזה
או חיה דורסתו ואוכלת זו: אין
מעידין. עד שיראו שמתא נפשו:
ואין מעידים אלא עד ג' ימים. אם
ראוהו בתוך ג' ימים למיתתו מעידין
עליו אבל אם לא ראוהו עד לאחר
ג' ימים חיישינן שמא נשתנו מראית
פניו ואין זה שהם סבורים: רבי
יהודה בן צבא אומר לא כל האדם
כו'. יש לך אדם שממחר להנפח
משאר אדם כגון אדם שמן ויש לך
מקום שחמה נוגעת זו יותר ואדם
מת ממחר להסריח ולהשתנות ויש
לך שעה שהעולם חס והמת ממחר
להסריח. ובגמ' (ב) צעל לחומר פליג או
לקולא פליג: **גמ' פדחת.** מנח:
הכרת פניהם ענתה כס. העידה
כס. אלמא אין עדות בשאר הגוף
אלא בהיכר פנים: קירא. שעה:
דבק צנלייתא. הדביקה צמעת
מטילת צלחה: **צנלייתא.** גגד צלוי:
באפוסיה. צמחו: **מלאו קשור.**
המצא גט לאשה ואזר הימנו: בין
כליו. בין כלי ביתו ומכיר את הכיס
ואת הטבעת שהן שלו כשר ולא
חיישינן דלמא האי כיס והאי טבעת
דאיניש אחרינא הוה והאי גט אחר
הוא. אלמא סמכינן אסימנא דאית
ליה בכים ובארנקי ואפי' למישרי
אסור אשת איש דלוריייתא אלמא
סימנין דלוריייתא: **שומא.** ורוא"ה:
סימנין דלוריייתא. אף השמלה
צכלל היתה כו' צפ' ואלו מציאות
(צ"מ דף סו:). בן גילו. שנוכל בפרק
אחד ובמול אחד ור"ל בן מהבאי
סבר אין שומא מלייה צנן גילו:
להשקפות. ממראה: סימנין דרבנן.
ולא דריש אף השמלה קיימן אלא
למנועין דתם פלוגמא היא:

מוצהק

אינה עשויה להשתנות לאחר

מסורת הש"ס

א) [לעיל ק"ח. ט] ב"מ
כו: זכורות שם: מו:
ג) זכורות שם: ד) [שבת
קכא: יומא פ"ד. ט] פ"י
מנו משקל ליה דעידוין
י. כלומר לא הכירוהו ו'
מז: זכורות לו: ד"ה מיהא
כו: וכתב הערוך בערך
בשקל ולבקק צהיילו
(מהלל ס) מרגום
ולשקלא דהיכלי: א) צ"מ
כו: [גיטין ס: ט] ב"מ
סס: ח) [למקמן קכא. א]

תורה אור השלם

1. ויאמר שקשון תמות
נפשי עם פלשתים ויט'
בבית ופלי בבית על
הסריס ועל כל הקים
אשר בו ויהיו תמותם
אשר היתה במותו רבים
מאשר תמית בחייה:
שופטים טו
2. הקרת פניהם ענתה
בם ותקאמחם בסדרם
הגידו לא כבודו דמן
לנפשים כי יגלו לזהם
קרעה:

גליון הש"ס

נמ' לא כל האדם. כעין
זה פסחים מה ע"ב:

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה אין מעידין
וכי' ג' ימים ותשובת ר"ת
כ"ל ימים ודוקא נמקח:

לעזי רש"י

ורוא"ה [ירושא"ה]. יבלת.

מוסף רש"י

אין מעידין. עד אדם מת
להשיא את אשתו אלא אפי'
ראו פרצוף פניו שהוא עם
החוטם (ב"מ כו:) דשמא
לאו זה הוא (בבבבות מו:).
הכרת פניהם ענתה במ.
דבית פניהם ענתה פניהם
דעדות. אלמא פרצוף פנים
צעי (שם). מצאו קשור.
שלת המצא גט ואזר
הימנו. לאחר זמן מלאו
קשור בכים שלו או בארנקי
כו' (ב"מ כו:) ומכיר את
הכיס ואת הארנקי (גיטין
כו:). אפילו לזמן
מרוכה כשר. אע"ג דמן
(גיטין ס). המצא גט ואזר
הימנו מלאו לזמן מרוכה
פסול. הלא כשר (ב"מ כו:).
אין מעידין על
השומא. המעידין על
האשה להשיאה ואמרו
סימן היה זו שומא צלמא
פלוגי. שומא. וירואה
לעז"ל (ב"מ כו:).